

CENTRUM INFORMACJI
NAUKOWO-TECHNICZNEJ
POLITECHNIKI LUBELSKIEJ

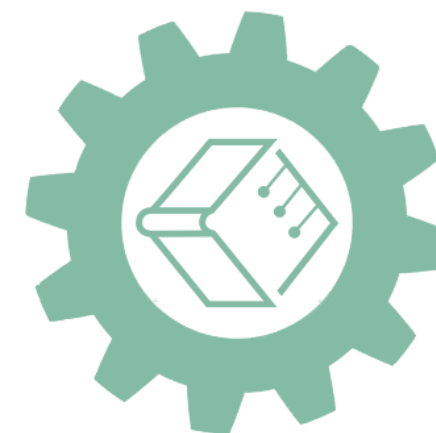
PODSTAWY **INFORMACJI NAUKOWEJ**

MATERIAŁY SZKOLENIOWE

Podstawy informacji naukowej: materiały szkoleniowe

Autorki: Ewa Hetman, Stanisława Pietrzyk-Leonowicz

Projekt graficzny i skład: Marta Zbańska

Lublin 2023

CO TO JEST INFORMACJA NAUKOWA?

W związku z szybkim rozwojem współczesnej nauki i techniki biblioteka akademicka wspomaga proces kształcenia studentów i badań naukowych poprzez organizowanie dostępu do źródeł informacji naukowej. Termin **informacja naukowa** ma wiele definicji, ale w sferze naszego zainteresowania jest informacja rozumiana jako działania praktyczne, związane z usługami informacyjnymi w nauce.

Informację naukową dzielimy na:

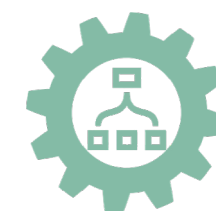
Informację biblioteczną dotyczącą ogólnych treści o konkretnej bibliotece

Informację katalogową udzielaną w oparciu o własny katalog lub katalogi innych bibliotek

Informację bibliograficzną tworzoną na podstawie różnych typów bibliografii i baz bibliograficznych

Informację rzeczową i tekstową, zawartą w zasobach drukowanych i elektronicznych

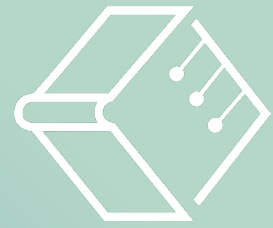
Ze względu na nośnik zasoby informacyjne Biblioteki dzielą się na:

Zasoby drukowane (wersja papierowa) – dostępne w Wypożyczalni i zamawiane na dłuższy okres a także udostępniane na miejscu lub krótki czas w Bibliotekach Wydziałowych i Czytelniach;

Zasoby elektroniczne – dostępne przez sieć uczelnianą lub Internet.

Niezależnie od formy zapisu dokumentów, zarówno drukowane zbiory biblioteczne, jak i elektroniczne nośniki wiedzy są źródłami informacji. Do podstawowych typów dokumentów udostępnianych w obu formach należą: książki, czasopisma, prace doktorskie, normy, patenty.

Do zidentyfikowania dokumentu potrzebne są dane formalne (np. autor, tytuł) bądź cechy dotyczące jego treści (charakterystyki rzeczowe). By dotrzeć do poszukiwanych tematów i treści, niezbędna jest znajomość **języków informacyjno-wyszukiwawczych**.

CZYM SĄ JĘZYKI INFORMACYJNO- WYSZUKIWAWCZE (JIW)?

Zbiory dokumentów wymagają odpowiedniego oznaczenia i indeksowania, a do tego służą **języki informacyjno-wyszukiwawcze**. Są to sztuczne systemy znaków opisujące treść i formę dokumentów. Tworzone są w celu wyrażenia informacji, których nie da się sformułować dostatecznie precyzyjnie w języku naturalnym. Języki informacyjno-wyszukiwawcze są doskonałym narzędziem służącym do sprawnego oraz skutecznego wyrażania i odszukiwania interesujących zasobów wiedzy.

Najczęściej spotykane JIW:

Klasyfikacja UKD (Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna)

Umożliwia wyszukiwanie dokumentów na podstawie zdefiniowanych charakterystyk. Jako system uniwersalny obejmuje wszystkie dziedziny wiedzy i działalności praktycznej. Klasyfikacja dziesiętna posługuje się notacją numeryczną od 0–9. Specyfika tej klasyfikacji polega na podziale ogólnych klas tematycznych na bardziej szczegółowe podklasy.

Klasyfikacja KBK (Klasyfikacja Biblioteki Kongresu)

Powstała na potrzeby Biblioteki Kongresu w Stanach Zjednoczonych, na przełomie XIX i XX w. Klasyfikacją tą posługuje się wiele bibliotek naukowych i uniwersyteckich na całym świecie. Jako język informacyjno-wyszukiwawczy w formie klasyfikacji służy podziałowi piśmiennictwa na klasy i podklasy. Cechuje ją system znakowy o notacji alfanumerycznej. Podstawowe znaki graficzne to litery alfabetu łacińskiego, cyfry arabskie oraz znaki pomocnicze (Biblioteka PL stosuje KBK od 2016 r. w celu uporządkowania zbiorów w Bibliotekach Wydziałowych i Czytelniach).

Język haseł przedmiotowych (np.: Katalogi Automatycznych Bibliotek Akademickich KABA)

W katalogach licznych bibliotek uniwersyteckich dla scharakteryzowania dokumentów używany jest język haseł przedmiotowych KABA (Katalogi Automatycznych Bibliotek Akademickich). Jego podstawą jest specjalnie stworzona leksyka i gramatyka. Do kontrolowania leksyki języka służy kartoteka haseł wzorcowych. Dzięki ujednoliconym hasłom i ich wariantom możliwe jest poszukiwanie tematu za pomocą odsyłaczy orientacyjnych, które kierują do właściwego terminu.

Język słów kluczowych

Słowa kluczowe (ang. *keywords*) to wybrane z tekstu lub abstraktu jedno, dwu lub trzywyrazowe hasła. Charakteryzują one opisywaną treść dokumentów i umożliwiają jej wyszukiwanie. Języki słów kluczowych zbliżone są do języka naturalnego. Istnieją języki słów kluczowych kontrolowane (precyzyjniej charakteryzują opisywaną treść), częściowo kontrolowane i niekontrolowane (dowolnie wybrane wyrazy). Słowa kluczowe pozwalają na wyszukiwanie tematu publikacji bez znajomości autora i tytułu.

CZYM SĄ OPERATORY LOGICZNE BOOLE'A?

Do efektywniejszego przeglądania źródeł informacji nie zawsze wystarczy wyszukiwanie proste (autor, tytuł). Można skorzystać z wyszukiwania zaawansowanego, opartego na kombinacji łączenia, sumowania i wykluczania poszukiwanych terminów. Do zawężania lub rozszerzania wyszukiwań wykorzystywane są wyrażenia logiczne zwane **operatorami Boole'a**.

Podstawowe operatory to:

I (AND)

przy użyciu tego operatora
wyszukujemy informacje do-
tyczące jednego i drugiego
terminu (iloczyn)

LUB (OR)

wyszukujemy informację
wspólną dla obu terminów
(suma)

NIE (NOT)

wykluczamy drugi termin
(różnica)

Pomocne w wyszukiwaniu jest także użycie znaków maskujących (* i ?)

* (gwiazdka) zastępuje jeden lub więcej znaków, może być użyta w dowolnym miejscu wyrazu,
np. budow* – wyszukane zostaną: budowa, budowanie, budownictwo itd.

? (znak zapytania) zastępuje jeden znak w jednym słowie, może być użyty więcej niż jeden znak zapytania,
np. tr?bologia – wyszukane zostaną trybologia i tribologia.

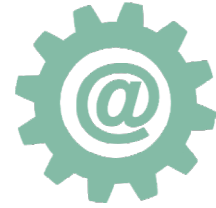

CZYM JEST GŁĘBOKI INTERNET?

Większość użytkowników swoje poszukiwania w Internecie rozpoczyna od GOOGLE. Trzeba mieć świadomość, że wyszukiwarka ta nie indeksuje zasobów całego Internetu. Są w nim obszary ukryte, niewidoczne i niedostępne przez zwykłe przeglądarki. Miejsca te zostały nazwane Głębokim Internetem (Deep Web).

Specjalistyczne wyszukiwarki naukowe Google Science:

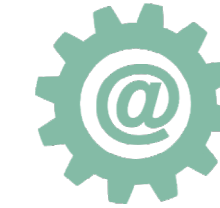
Google Scholar

specjalistyczna wyszukiwarka przeszukująca dużą liczbę źródeł z wielu dyscyplin, recenzowane naukowo materiały, rozprawy, abstrakty, artykuły publikowane przez akademickie wydawnictwa, repozytoria naukowe i uniwersyteckie, organizacje i profesjonalne stowarzyszenia. Google Scholar pozwala na głębsze przeglądanie zasobów sieci i efektywne wyszukiwanie konkretnych artykułów. Dzięki tej przeglądarce wyszukamy preprinty, czyli nierecenzowane artykuły przed opublikowaniem.

Google Book Search

wyszukiwarka przeszukująca książki znajdujące się w największych księgarniach i bibliotekach na świecie. Google Book Search pomaga w odnalezieniu zawartości książek. Niektóre pozycje książkowe można przeczytać w całości; większość z nich ma dostęp ograniczony do strony tytułowej, jej fragmentu i spisu treści.

Google Patents Search

wyszukiwarka indeksująca patenty i zgłoszenia patentowe z USA – Patent and Trademark Biuro (USPTO), Europejskiego Urzędu Patentowego (EPO) oraz Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO).

STRONA INTERNETOWA C I N T

Witryna dostępna pod adresem internetowym www.cint.pollub.pl skierowana jest głównie do środowiska akademickiego, ale nie tylko – jej potencjonalnymi użytkownikami mogą być wszyscy internauci. Serwis, uwzględniając potrzeby odbiorców, zawiera podstawowe dane dotyczące działalności CINT. Są to informacje o strukturze organizacyjnej placówki, godzinach jej otwarcia oraz ofercie. Dodatkowo na stronie (w górnej i dolnej jej części) zamieszczono odnośniki do mediów społecznościowych, takich jak Facebook, Instagram czy YouTube.

CINT PL za pośrednictwem swojej strony dostarcza szeroko pojętej informacji, toruje drogę do wiedzy, informacji naukowej i jest przewodnikiem po świecie zasobów elektronicznych. Dzięki wbudowanym narzędziom wyszukiwanie jest bardziej efektywne. W centralnym miejscu strony znajduje się okno wyszukiwawcze stanowiące „bramę” do informacji o zasobach drukowanych i elektronicznych oraz źródłach informacji w otwartym Internecie.

Na stronie CINT PL, w zakładce [Informacje praktyczne](#) użytkownicy znajdą wskazówki dotyczące warunków korzystania z Biblioteki. Zamieszczone tu dane odnoszą się m.in. do liczby wypożyczeń (limity), lokalizacji poszczególnych agend Biblioteki CINT PL oraz godzin otwarcia placówki. Poza podstawowymi informacjami odbiorcy, w szczególności studenci, mają dostęp do pomocy i poradników (etykieta [Poradniki i tutoriale](#)). Studenci poszczególnych lat zobowiązani są odbyć szkolenia z przysposobienia bibliotecznego (I rok studiów I stopnia) oraz informacji naukowej (I rok studiów II stopnia). Informacje o szkoleniach zamieszczono w menu strony pod nazwą [Działalność – Szkolenia](#). Są też dostępne poprzez kafelek na dole strony głównej. Pod etykietą [Działalność](#) kryją się także istotne informacje skierowane do pracowników naukowych. Zamieszczono tu najnowsze wytyczne dotyczące oceny parametrycznej (Ewaluacja) i podstawowe narzędzia do analizy bibliometrycznej (Bibliometria). Udostępniono informacje dotyczące prawa autorskiego i polityki otwartego dostępu (OA) oraz zarządzania danymi badawczymi (Otwarta Nauka).

The screenshot displays the website of the Centre of Scientific and Technical Information (CINT PL). At the top left is the logo of the Centre, which consists of a stylized book icon and the text 'CENTRUM INFORMACJI NAUKOWO-TECHNICZNEJ' and 'CENTRE OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL INFORMATION'. To the right are the logos of the Lubelska Techniczna (Lubelska Techniczna) and the Lubelska Politechnika (Lubelska Politechnika), with the latter celebrating its 70th anniversary. The main navigation bar includes the following items: 'INFORMACJE PRAKTYCZNE' (highlighted with a green circle), 'KATALOG', 'E-ZASOBY', 'DZIAŁALNOŚĆ', and 'O NAS'. Below the navigation bar, there are several menu items: 'GODZINY OTWARCIA', 'NASZE LOKALIZACJE', 'PORADNIKI, TUTORIALE I NARZĘDZIA', 'ZDALNY DOSTĘP – PROXY', 'JAK KORZYSTAĆ ZASADY WYPOŻYCZEŃ', and 'DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI'. A large blue banner at the bottom features the text 'Wydawnictwa PL' and 'Obowiązuje w dniach 04.10 - 18.10.2023.' on the left, and 'MAGAZYN' in large white letters on the right. At the bottom right of the banner, there are navigation controls including a page indicator '01 02 03 04' and arrows for navigation.

Strona internetowa CINT PL nie tylko informuje o zasadach korzystania z księgozbioru i posiadanych zasobów, ale także udostępnia katalogi (własny i innych bibliotek), kolekcje bibliotek cyfrowych oraz licencjonowane bazy wiedzy w wersji on-line.

Dla osób poszukujących konkretnych publikacji najbardziej przydatnymi funkcjonalnościami na stronie CINT PL są zakładka **KATALOG** oraz pasek wyszukiwarki naukowej **PRIMO VE**.

The screenshot shows the homepage of the Centrum Informacji Naukowo-Technicznej (CINT PL). At the top left is the logo of the Centre of Scientific and Technical Information. To its right are the logos of the Lubelska Politechnika and its 70th anniversary. A navigation bar contains the following menu items: INFORMACJE PRAKTYCZNE, **KATALOG** (circled in green), E-ZASOBY, DZIAŁALNOŚĆ, and O NAS. The main content area features a blue banner for an exhibition titled "Wystawa 'Duch miejsca. 70 lat Biblioteki Politechniki Lubelskiej'". Below the banner, it says "Zapraszamy do galerii CINI, wystawę można oglądać do 15 września." To the right of the banner is a graphic for the exhibition, including a book cover and a yellow card with a butterfly illustration. At the bottom of the page, there is a search bar labeled "Wyszukiwarka naukowa Primo VE" (circled in green) and a "Szukaj" button. A pagination control shows "01 02 03 04 05 06" with "05" selected, and navigation arrows.

Katalog to uporządkowany rejestr dokumentów bibliotecznych ułatwiający ich odzyskanie. Zawiera informacje o książkach, czasopiśmie, pracach doktorskich, dokumentach elektronicznych, aprobaty, normy i opisy patentowe. Katalog podaje cechy indywidualne i bibliograficzne dokumentów oraz miejsce ich przechowywania.

Komputerowy katalog BPL pozwala na szybką informację o gromadzonych zbiorach bibliotecznych oraz internetowe zamawianie, rezerwowanie i przedłużanie książek. Dostępny jest ze strony domowej w górnym menu pod nazwą KATALOG.

The screenshot shows the homepage of the CINT library website. At the top, there is a dark blue navigation bar with the CINT logo on the left and menu items: CINT, PRZESZUKIWANIE BIBLIOTEKI, CZASOPISMA, BAZY WIEDZY, PRZEGLĄDAJ, Zaloguj się, and Menu. Below the navigation bar is a search bar with the placeholder text "Szukaj...". To the right of the search bar are icons for voice search and a magnifying glass, and the text "WYSZUKIWANIE ZAAWANSOWANE". Below the search bar are two dropdown menus: "zawierające frazę w:" and "całym opisie:". The main content area is divided into three columns. The left column is titled "Zasoby katalogowe" and contains text about the library's collection and the PRIMO search engine. The middle column is titled "Przydatne linki" and contains a list of links: "Regulamin korzystania z usług Biblioteki", "Zasady wypożyczeń", "Cennik opłat i usług", and "Godziny otwarcia". The right column is titled "Logowanie do konta bibliotecznego" and contains three numbered sections: "1. Studenci PL", "2. Pracownicy PL", and "3. Pozostali użytkownicy", each with a list of instructions for logging in. At the bottom right, there is a "Kontakt" section with the address: "Biblioteka Politechniki Lubelskiej, ul. Nadbystrzycka 36C, 20-618 Lublin".

W ramach **E-Zasobów** Centrum Informacji Naukowo-Technicznej udostępnia wyselekcjonowane bazy danych i źródła cyfrowe dla pracowników i studentów Politechniki Lubelskiej.

Poprzez E-Zasoby można skorzystać m.in. z Biblioteki Cyfrowej PL, Platformy Czasopism PL, bazy Publikacje Pracowników PL, a także z baz patentowych, baz open access, wybranych bibliotek cyfrowych spoza sieci PL oraz z katalogów bibliotek polskich (np. **NUKAT**) i zagranicznych (np. **WorldCat**).

INFORMACJE PRAKTYCZNE ▾

KATALOG

E-ZASOBY ▾

DZIAŁALNOŚĆ ▾

O NAS ▾

BAZY WIEDZY

BAZY W DOMENIE PL
BAZY - DOSTĘP TESTOWY
BAZY PATENTOWE
BAZY OPEN ACCESS
E-CZASOPISMA
BIBLIOTEKI CYFROWE
REPOZYTORIA CYFROWE
DYSERTACJE
PORTALE DZIEDZINOWE
KATALOGI BIBLIOTEK
POLSKICH
KATALOGI BIBLIOTEK
ZAGRANICZNYCH

BIBLIOTEKA CYFROWA
POLITECHNIKI
LUBELSKIEJ

PLATFORMA CZASOPISM
POLITECHNIKI
LUBELSKIEJ

BAZA PUBLIKACJI
PRACOWNIKÓW
POLITECHNIKI
LUBELSKIEJ

Dysertacje
Portale dziedzinowe
Katalogi bibliotek polskich

1010 0010 1001
0011 1110 0110
0110 0111 0001
1010 0011 1101

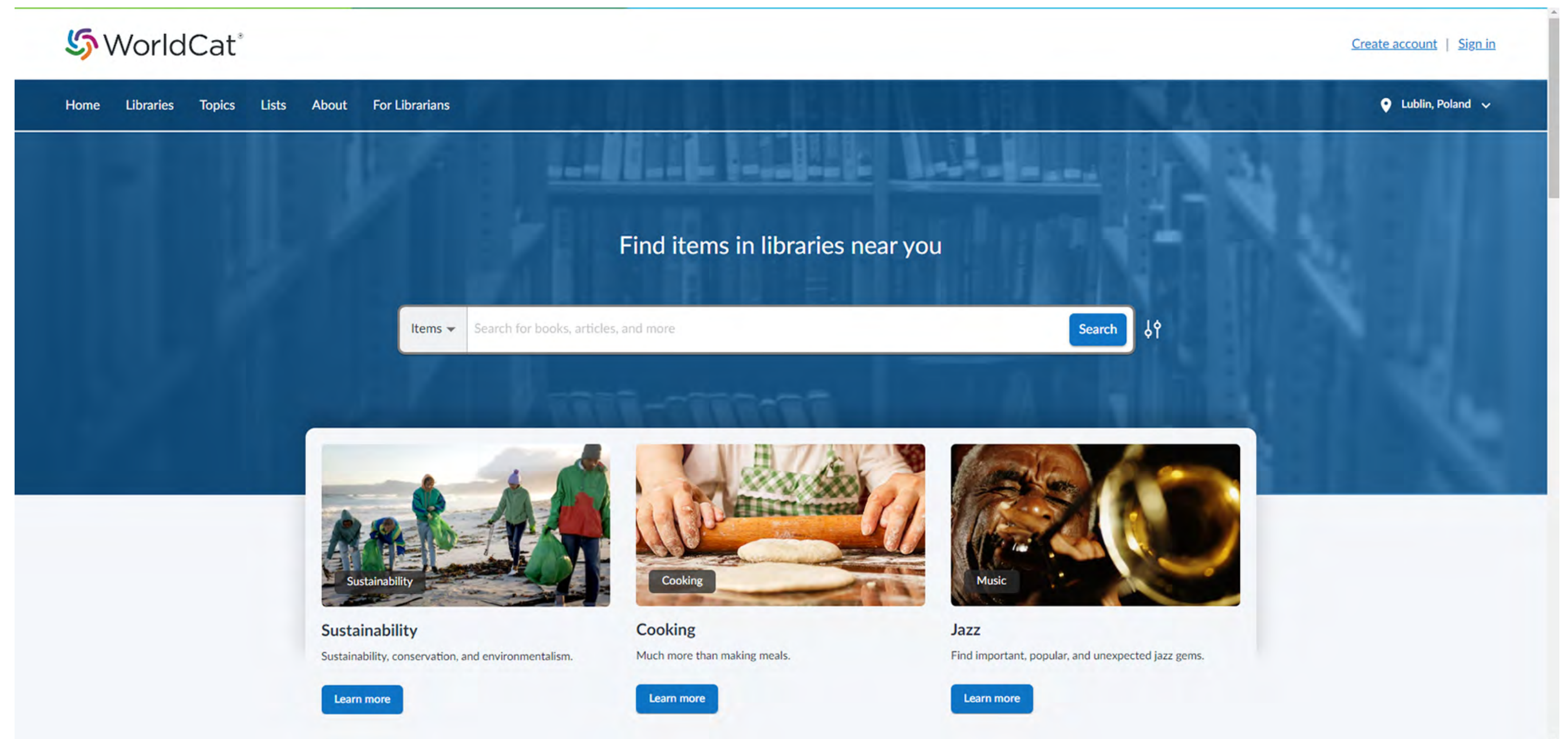
Z **NUKAT**, czyli z Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego, warto korzystać w przypadku braku dokumentu w katalogu lokalnym. Katalog centralny funkcjonuje od 2002 r. Znajdują się w nim opisy różnych typów dokumentów, książek, czasopism drukowanych i elektronicznych, nagrań dźwiękowych, druków muzycznych, dokumentów kartograficznych, dokumentów ikonograficznych, dokumentów życia społecznego, filmów. Katalog zawiera pełne informacje o zbiorach bibliotecznych wydanych po 2002 r. i wybiórczo o tych, które ukazały się wcześniej, czyli przed 2002 r.

Informacje zawarte w NUKAT pozwolą na zidentyfikowanie poszukiwanego dokumentu i jego zlokalizowanie w poszczególnych bibliotekach. Istnieje możliwość skorzystania ze zbiorów tych bibliotek za pośrednictwem **Wypożyczalni Międzybibliotecznej** (tzw. zamówienia międzybiblioteczne).

The screenshot shows the NUKAT website interface. At the top, there is a navigation bar with links for Start, Wyszukiwanie, Historia, Schowek, and Wyczyść wszystko. On the right, there are links for Pomoc, Kontrast, Powiększenie, and EN. The main header features the 'nukad' logo and the text 'Prosto do informacji KATALOG ZBIORÓW POLSKICH BIBLIOTEK NAUKOWYCH' with a 'Centrum NUKAT' button. Below the header is a search bar with the text 'Wpisz słowa' and a 'Szukaj' button. A secondary search bar contains the text 'Szukaj' and another 'Szukaj' button. Below the search bar, there is a link: 'Zmień na wyszukiwanie zaawansowane LUB przeglądanie wg nazw twórców, tytułów, tematów'. The main content area is divided into several sections: 'Zawęż wynik wg dodatkowych słów' with a search box and a 'Dodaj' button; 'Dostępne online' with a list of document types and counts; 'Typ dokumentu' with a list of document types and counts; 'Bieżące wyszukiwanie: Przeglądanie wszystkich opisów'; 'Opisy od 1 do 20 z 5181999 | Kliknij tytuł i sprawdź, gdzie jest dostępny.'; 'Uporządkuj wg' with a dropdown menu; 'Cała strona wyników do schowka'; 'Opisów na stronie' with a dropdown menu; and a list of search results, including the first result: '1. General Johann Adolph Freiherr von Thielmann : Ein Charakterbild aus der napoleonischen Zeit / von Hermann von Petersdorff. Petersdorff, Herman von (1864-1921). Autor'.

Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny dostępny jest pod adresem **katalog.nukat.edu.pl**

Dla użytkowników poszukujących literatury światowej odpowiednim źródłem informacji będzie międzynarodowy katalog centralny **WorldCat**. Uwzględnia on opisy bibliograficzne dokumentów umieszczonych w bibliotekach całego świata, również polskich zarejestrowanych w NUKAT. Jego zasoby uzupełniane są na bieżąco, co czyni go największą bibliograficzną bazą na świecie. Wypożyczanie dokumentów odnalezionych w powyższym katalogu możliwe jest również za pośrednictwem **Wypożyczalni Międzybibliotecznej**, która realizuje zamówienia z bibliotek zarówno krajowych, jak i światowych: cint.pollub.pl/dzialalnosc/wypmb

Katalog Centralny dostępny jest pod adresem www.worldcat.org/

Bazy wiedzy zawierają kompleksowe narzędzia pozwalające użytkownikom rozszerzać obszar poszukiwań literatury przedmiotu oraz doskonalić umiejętności poruszania się po różnych źródłach informacyjnych. Wyróżniamy następujące bazy wiedzy: pełnotekstowe, bibliograficzno-abstraktowe i bibliograficzne.

Największą popularnością wśród użytkowników cieszą się komercyjne bazy pełnotekstowe znanych wydawców krajowych i światowych. Do takich baz dostępnych w E-zasobach należą m.in. **iBUK**, **Biblio**, **ScienceDirect**, **SpringerLink**, **Wiley**.

Zakładka E-zasoby zawiera również linki do innych specjalistycznych licencjonowanych baz. Należą do nich IEEE Xplore (baza pełnotekstowa przeznaczona dla elektroników, informatyków i elektrotechników) i Emerald (baza obejmująca następujące dziedziny: zarządzanie, marketing, ekonomia, bibliotekoznawstwo, informacja naukowa, edukacja oraz inżynieria).

CENTRUM INFORMACJI NAUKOWO-TECHNICZNEJ
CENTRE OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL INFORMATION

70 lat POLITECHNIKI LUBELSKIEJ

INFORMACJE PRAKTYCZNE ▾ KATALOG E-ZASOBY ▾ DZIAŁALNOŚĆ ▾ O NAS ▾

BAZY WIEDZY

- BAZY W DOMENIE PL
- BAZY - DOSTĘP TESTOWY
- BAZY PATENTOWE
- BAZY OPEN ACCESS
- E-CZASOPISMA
- BIBLIOTEKI CYFROWE
- REPOZYTORIA CYFROWE
- DYSERTACJE
- PORTALE DZIEDZINOWE
- KATALOGI BIBLIOTEK POLSKICH
- KATALOGI BIBLIOTEK ZAGRANICZNYCH

BIBLIOTEKA CYFROWA POLITECHNIKI LUBELSKIEJ

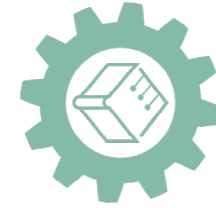
PLATFORMA CZASOPISM POLITECHNIKI LUBELSKIEJ

BAZA PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW POLITECHNIKI LUBELSKIEJ

U W A G A

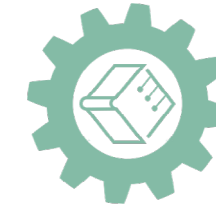
Z baz licencjonowanych mogą korzystać tylko studenci i pracownicy PL. Bazy te udostępniane są w domenie uczelni, a warunkiem dostępu z domu jest posiadanie aktualnego konta bibliotecznego oraz skonfigurowanie w przeglądarce serwera proxy. Instrukcja logowania jest dostępna ze strony E-zasoby lub z paska menu głównego **Informacje praktyczne** (należy wybrać **Zdalny dostęp proxy** – użytkownik powinien znać swój nr karty bibliotecznego i hasło). Osoby posiadające aktywne konto bibliotecznego mogą również korzystać z tych zasobów cyfrowych w dowolnym miejscu na świecie przez usługę proxy.

Polskie bazy pełnotekstowe:

Biblio

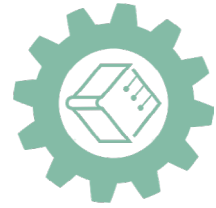
To serwis działający na zasadach tradycyjnej biblioteki przeniesionej do sieci. Oferuje publikacje znanych wydawnictw, w tym Grupy Helion, ale także małych, niszowych wydawców. Zakres dostępnej dla użytkowników PL literatury obejmuje informatykę, technikę i mechanikę, książki popularnonaukowe i akademickie. Ebookpoint BIBLIO oferuje w swoim zasobie oprócz ebooków, także audiobooki.

IBUK

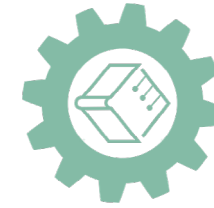
To wirtualna czytelnia podręczników i książek naukowych w języku polskim. Serwis udostępnia w wersji elektronicznej pełne teksty książek znanych polskich wydawców (np. PWN). Biblioteka PL ma dostęp do publikacji z zakresu nauk technicznych. Czytelnicy mogą korzystać przez całą dobę z zasobów umieszczonych na platformie. Rejestracja w serwisie iBUK pozwala nie tylko na czytanie, ale i pracę z tekstem, m.in. tworzenie notatek.

Zagraniczne bazy pełnotekstowe:

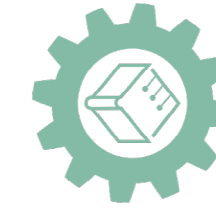
ScienceDirect

Największa internetowa wielodyscyplinowa kolekcja opublikowanych artykułów i książek w języku angielskim znanego światowego wydawcy Elsevier. Baza udostępnia pełne teksty publikacji (w formacie pdf) z różnych dziedzin, takich jak nauki matematyczno-przyrodnicze, medyczne, społeczne i humanistyczne. Dostęp do pełnych tekstów oznaczona jest zielonym punktem. Bazę można przeglądać według dziedzin, za pomocą słów kluczowych, poprzez autora lub tytuł publikacji, bądź skorzystać z narzędzi wyszukiwania zaawansowanego. Uzyskane wyniki należy zawęzić do wybranych faset, np. rodzaju publikacji, zakresu chronologicznego itp. Zaawansowane narzędzia do wyszukiwania i pobierania ułatwiają odkrywanie najprzydatniejszych artykułów i rozdziałów z książek.

SpringerLink

To kolejna licencjonowana baza pełnych tekstów czasopism i książek w języku angielskim i innych, wydawanych przez Springer Verlag. Obejmuje ona swoim zakresem tematycznym nauki przyrodnicze, techniczne, medyczne, matematykę i informatykę oraz nauki społeczne i humanistyczne. Znalezienie interesującej literatury możliwe jest poprzez wyszukiwanie proste lub zaawansowane oraz przeglądanie dziedzin wyszczególnionych w bazie. Wyniki wyszukiwania można ograniczać poprzez filtrowanie według typu dokumentu, dyscypliny, języka, tekstu.

Wiley

Baza licencjonowana znanych angielskich wydawców (Wiley Blackwell) udostępniająca przede wszystkim pełne teksty czasopism z różnych dziedzin nauki i techniki. Pozwala na szybkie wyszukiwanie proste (tytuł, słowa kluczowe) oraz elastyczne wyszukiwanie zaawansowane uwzględniające użycie różnorodnych kryteriów (pól wyszukiwawczych) oraz operatorów logicznych. Dodatkowo publikacje można przeglądać w porządku alfabetycznym (lista A–Z) lub według kategorii tematycznych (dziedzin).

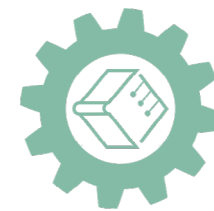
Na stronie E-zasoby udostępniono wejście do **baz w wolnym dostępie (Open Access)**. Znajdują się tutaj zarówno bazy z dostępem do pełnych tekstów, jak i bazy bibliograficzno-abstraktowe polsko- i anglojęzyczne.

Bazy w wolnym dostępie umożliwiają szybki dostęp do publikacji elektronicznych o treściach naukowych i edukacyjnych bez ograniczeń finansowych i technicznych. Są to m.in. pełne teksty artykułów, raportów z badań, materiałów konferencyjnych i książek. Każdy użytkownik sieci, pamiętając o przestrzeganiu praw autorskich, może je czytać, kopiować, drukować, indeksować lub cytować.

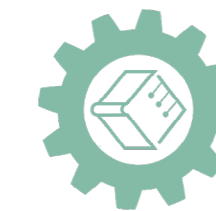
Baza bibliograficzna to uporządkowany spis dokumentów ułożonych wg różnych kryteriów, np. tytułów, autorów, słów kluczowych lub dziedzin. Zawiera informacje o artykułach, materiałach konferencyjnych i książkach z określonego obszaru tematycznego i chronologicznego. W odróżnieniu od baz katalogowych baza bibliograficzna nie informuje o miejscu przechowywania, ale może posiadać informację przekierowującą (linki) do pełnych tekstów dokumentów elektronicznych.

Polskie bazy bibliograficzno-abstraktowe

BazEkon

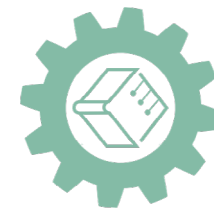
Na uwagę zasługuje bibliograficzno-abstraktowa baza BazEkon z zakresu nauk ekonomicznych i pokrewnych, oparta na zawartości periodyków naukowych i fachowych. Część tytułów posiada odsyłacze (linki) do pełnych tekstów. Dostęp do bazy – zakładka Bazy Open Access lub pod adresem: bazekon.uek.krakow.pl

BazTech

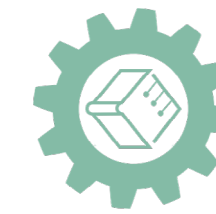
BazTech jest bibliograficzno-abstraktową bazą wiedzy o zawartości polskich czasopism technicznych, rejestrującą artykuły z polskich periodyków z zakresu nauk technicznych oraz z wybranych czasopism obejmujących nauki ścisłe i ochronę środowiska. Do opisów artykułów dołączane są bibliografie załącznikowe, a na podstawie umów z niektórymi wydawcami rekordy zaopatrzone są w pełne teksty. Baza ta w ramach otwartej nauki dostarcza źródła informacji o publikacjach w polskich czasopismach z zakresu szeroko pojętych zagadnień nauk technicznych, promuje dorobek polskiej myśli naukowo-technicznej, wspomaga wypożyczenia międzybiblioteczne. Baza dostępna jest ze strony E-zasoby przez zakładkę Bazy Open Access lub pod adresem: baztech.icm.edu.pl Wyszukiwanie literatury w bazie odbywa się przez polecenie *Szukaj* (autora, słów w tytule, słów kluczowych itp.) oraz *Przełóż* (czasopisma, twórcy, słowa kluczowe, wydawcy i in.).

Zagraniczne bazy bibliograficzno-abstraktowe

Web of Science Core Collection (WoS)

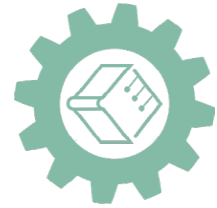
To pakiet baz abstraktowo-bibliometrycznych (tzw. indeksów cytowań). Zawiera ocenę bibliometryczną cytowań czasopism naukowych. W skład wchodzi indeksy: Science Citation Index Expanded (SCIE), Social Sciences Citation Index (SSCI), Art & Humanities Citation Index (AHCI), Conference Proceedings Citation Index (CPCI). SCIE, SSCI i AHCI znane są jako pakiet: Web of Science (WoS). Pakiet Web of Science tworzy również baza bibliometryczna: Journal Citation Reports (JCR).

Scopus

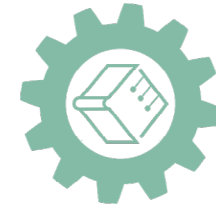
To wielodziedzinowa baza cytowań i abstraktów recenzowanych czasopism naukowych, książek i materiałów konferencyjnych. Baza wyposażona jest w narzędzia do śledzenia, analizowania i wizualizacji badań naukowych. Zapewnia najbardziej wszechstronny przegląd światowych wyników badań w dziedzinie nauk ścisłych, technologii, medycyny, nauk społecznych, sztuki i nauk humanistycznych.

Zagraniczne bazy open access:

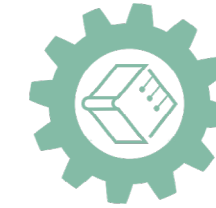
DOAJ

(Directory of Open Access Journals)
Pełnotekstowa baza danych oferująca dostęp do międzynarodowych czasopism naukowych (recenzowanych) i popularnonaukowych z różnych dziedzin.

Hindawi

Jeden z największych światowych wydawców publikujących i udostępniających recenzowane czasopisma w wolnym dostępie (OA). Tematyka czasopism obejmuje nauki ścisłe, technologię, medycynę, nauki społeczne.

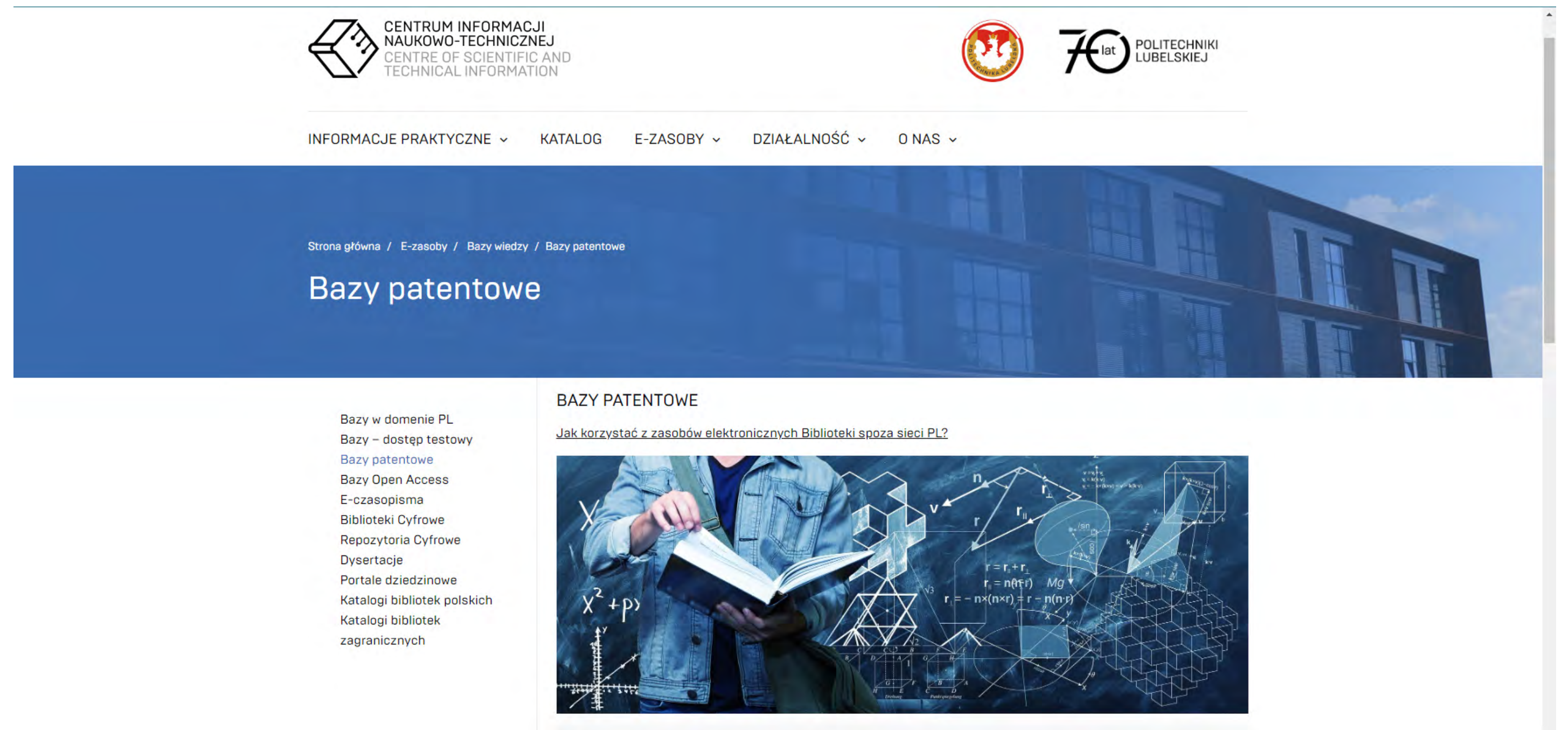
PLoS (Public Library of Science)

To wydawca czasopism z zakresu nauk ścisłych i medycznych dostępnych na zasadach open access. Głównym celem bazy jest dostarczanie i wymiana najnowszych wyników badań naukowych.

Normy i Patenty

Udostępnieniem norm* i udzielaniem informacji normalizacyjnej zajmuje się Biblioteka CINT PL oraz biblioteki wydziałowe i wypożyczalnia/czytelnia. Normy polskie, europejskie i międzynarodowe dostępne są w wersji elektronicznej na stanowiskach komputerowych z możliwością wydruku dla pracowników i studentów PL. Normy branżowe udostępniane są zarówno w wersji papierowej w bibliotece Wydziału Mechanicznego, jak i elektronicznej w Bibliotece Cyfrowej PL.

Opis patentowy w formie dokumentu zawiera informacje o prawie do wynalazku**. Opisy patentowe dostępne są w Bibliotece Cyfrowej PL oraz w bazach patentowych. Szczegółowe informacje dotyczące baz patentowych i działalności normalizacyjnej znajdują się na stronie internetowej CINT w zakładce **Działalność – Punkt Informacji Normalizacyjnej** oraz **Punkt Informacji Patentowej**. Dostęp do znanych baz patentowych z E-zasobów poprzez Bazy wiedzy.

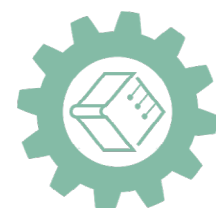

The screenshot shows the website of the Centre of Scientific and Technical Information (CINT). At the top, there are logos for CINT and Lubelska Techniczna (70th anniversary). Below the navigation menu, the main heading is 'Bazy patentowe'. A sidebar on the left lists various services: Bazy w domenie PL, Bazy – dostęp testowy, Bazy patentowe, Bazy Open Access, E-czasopisma, Biblioteki Cyfrowe, Repozytoria Cyfrowe, Dysertacje, Portale dziedzinowe, Katalogi bibliotek polskich, and Katalogi bibliotek zagranicznych. The main content area features a section titled 'BAZY PATENTOWE' with a sub-link 'Jak korzystać z zasobów elektronicznych Biblioteki spoza sieci PL?'. Below this is an image of a person reading a book with a background of mathematical and technical diagrams.

*Norma to dokument ustalający zasady, wytyczne lub charakterystyki dotyczące różnej działalności oraz jej wyników. Przeznaczona jest do powszechnego i dobrowolnego stosowania. Normy wydawane są przez komitety normalizacyjne w poszczególnych krajach. W Polsce jednostką odpowiedzialną za działalność normalizacyjną i zajmującą się wydawaniem norm jest PKN – Polski Komitet Normalizacyjny.

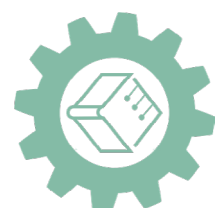
* Patent jest to prawo wyłącznego korzystania z wynalazku przez określony czas, w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze państwa lub regionu, na który patent jest udzielony. Patent udzielany jest przez Urząd Patentowy osobie fizycznej lub prawnej, która złoży wniosek o udzielenie patentu.

Wybrane bazy patentowe

Baza UPRP

System baz danych Urzędu Patentowego RP umożliwiający wyszukiwanie oraz przeglądanie danych dotyczących wynalazków, wzorów użytkowych, znaków towarowych, wzorów przemysłowych i zdobniczych oraz oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych. Dostęp do pełnych tekstów polskich opisów patentowych od roku 2006.

Espacenet

Serwis zawiera dane na temat patentów z całego świata, pełne teksty patentów amerykańskich, niemieckich, francuskich i brytyjskich, patentów europejskich (EP) oraz pełne teksty zgłoszeń PCT (WO), dane bibliograficzne patentów z ponad 50 krajów, także z Polski (pełne teksty polskich opisów patentowych od nr I 53901).

Espacenet PL

Polski interfejs do bazy dokumentów patentowych Europejskiego Urzędu Patentowego (European Patent Office).

USPTO

Baza dokumentów patentowych w Urzędzie Patentowym Stanów Zjednoczonych.

PatentScope

Umożliwia dostęp do pełnych tekstów zgłoszeń patentowych dokonanych w trybie PCT (WO).

Derwent Innovations

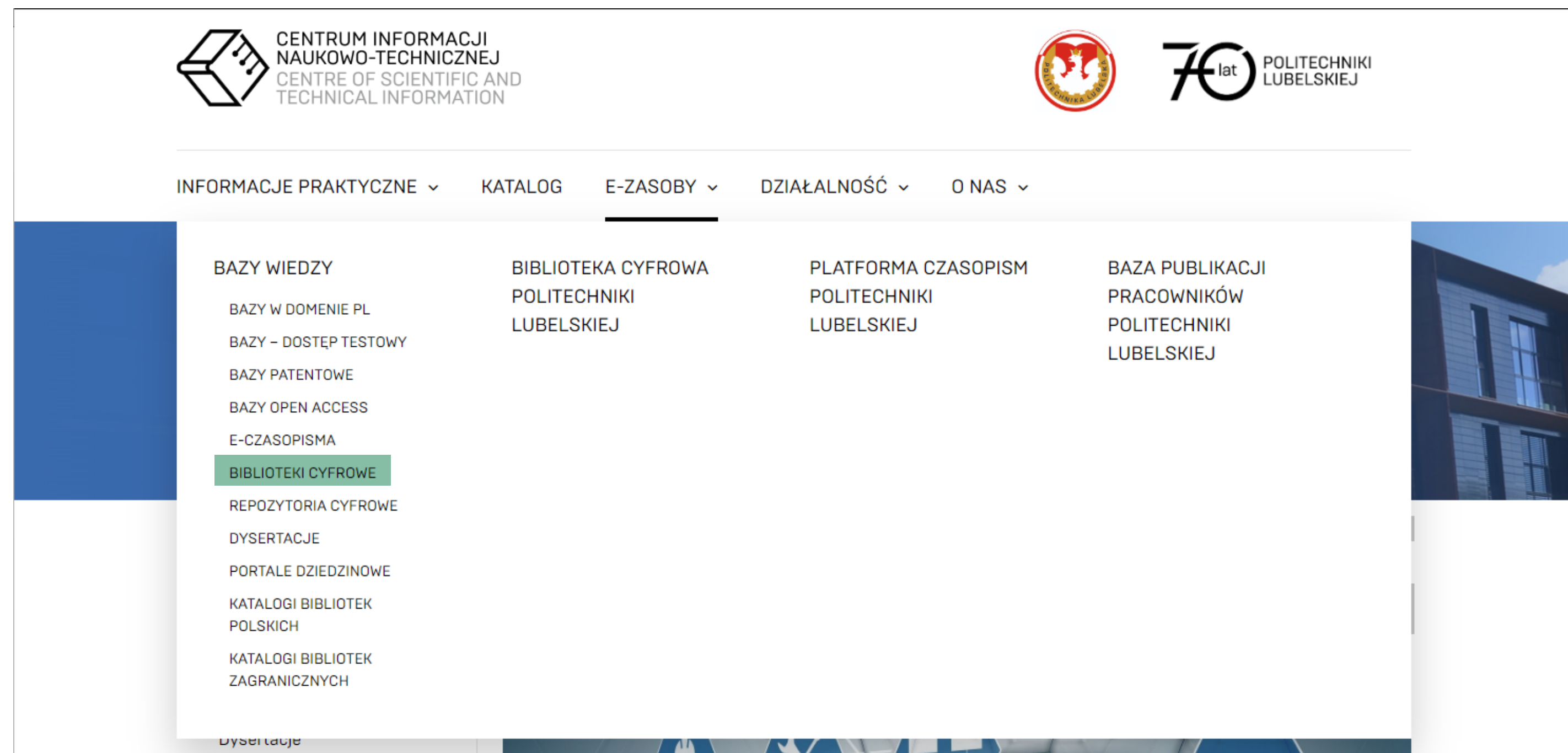
Zawiera patenty z całego świata począwszy od 1963 r. Poza opisami patentowymi zamieszczono także źródła cytowanych patentów i cytowanych artykułów.

PRZYDATNE LINKI:

Polski Komitet Normalizacyjny: www.pkn.pl

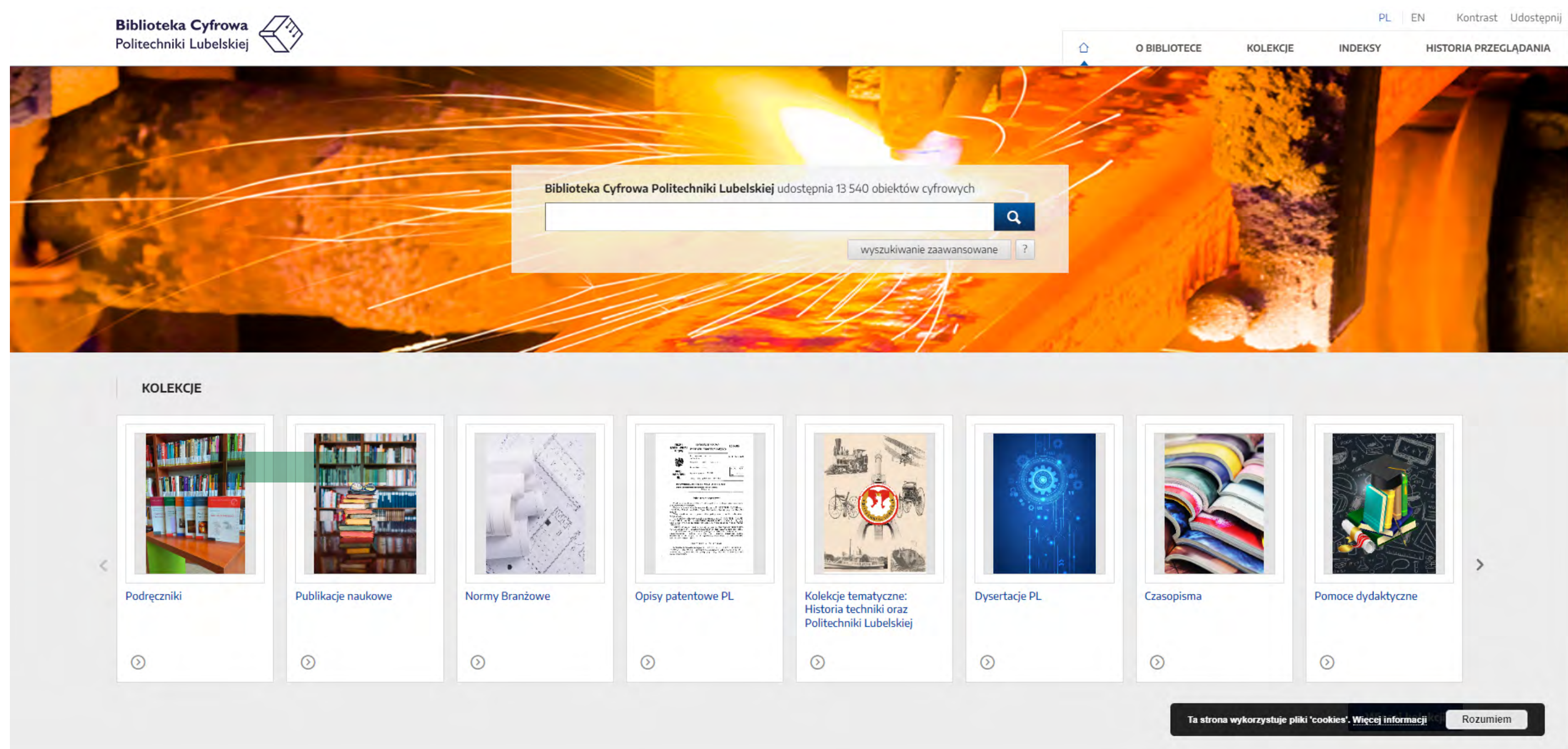
Katalogi norm krajów Unii Europejskiej (CEN): www.cencenelec.eu

Biblioteka Cyfrowa to platforma udostępniająca za pośrednictwem Internetu zdigitalizowane zbiory dokumentów – książki, czasopisma, zbiory kartograficzne, grafiki – zazwyczaj na licencjach otwartych; niektóre z nich wymagają logowania do systemu. Najważniejsze zadania bibliotek cyfrowych to udostępnianie książek naukowych, podręczników i czasopism dla potrzeb nauki i dydaktyki oraz zabezpieczenie dziedzictwa kulturowego. Większość polskich bibliotek cyfrowych zrzeszona jest w Federacji Bibliotek Cyfrowych (FBC), której celem jest gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji on-line o zbiorach polskich instytucji nauki i kultury. Zasoby te współtworzone są przez wyższe uczelnie, biblioteki czy archiwa. Wyszukiwarka FBC pozwala na jednoczesne przeszukiwanie zasobów zamieszczonych w krajowych bibliotekach cyfrowych i repozytoriach.

Biblioteka Cyfrowa PL

Częścią FBC jest także Biblioteka Cyfrowa PL, która powstała w 2009 roku. BCPL, jak większość sobie podobnych, posiada publikacje udostępnione w domenie publicznej, ale wyróżnia się na tle innych tym, że blisko 100% jej zasobów jest dostępnych w ramach otwartej licencji. Celem BCPL jest organizowanie otwartego dostępu do zasobów edukacyjnych i naukowych własnej Uczelni oraz rozpowszechnianie dorobku piśmienniczego jej pracowników. Dokumenty pogrupowano według następujących kolekcji: monografie, podręczniki, skrypty, czasopisma, rozprawy doktorskie, normy branżowe, opisy patentowe. Publikacje udostępniane są na licencji CC BY SA 4.0 PL, która pozwala na kopiowanie, modyfikowanie, rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu pod warunkiem oznaczenia autorstwa.

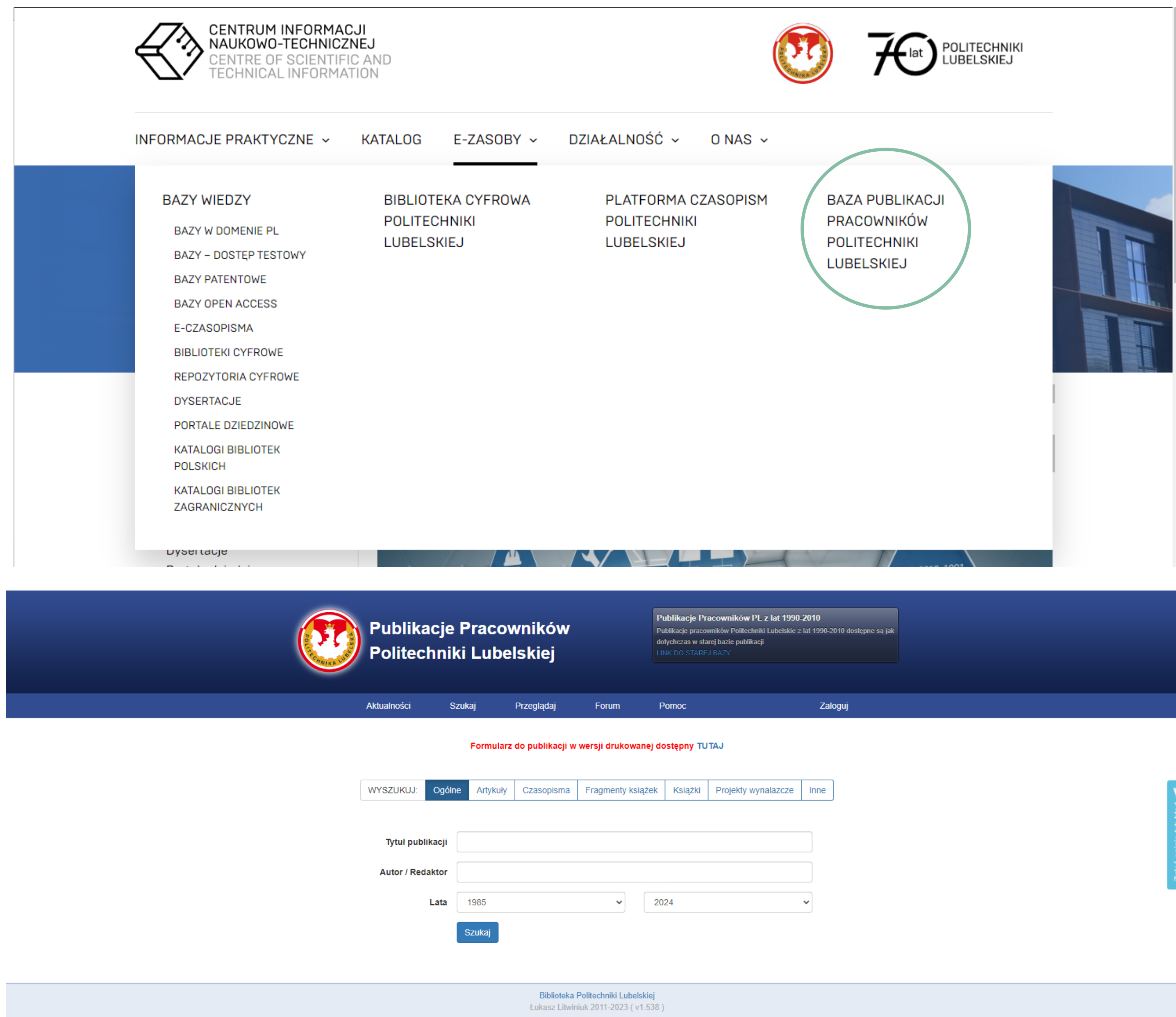
Platforma Czasopism PL

Na platformie Lublin University of Technology Publishing House (Open Journal System) zamieszczono osiem tytułów czasopism Politechniki Lubelskiej. Są to: „Applied Computer Science”, „Budownictwo i Architektura”, „Informatyka, Automatyka, Pomiary w Gospodarce i Ochronie Środowiska”(IAPGOŚ), „Journal of Computer Sciences Institute”, „Journal of Technology and Exploitation in Mechanical Engineering (JTE-ME)”, „Teka Komisji, Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajoznawczych”, „Ochrona Dziedzictwa Kulturowego” (ODK), „Problemy Ekorozwoju” oraz „Technika Lotnicza i Astronautyczna”. Na platformie znajdują się również linki do trzech innych tytułów: „Advances in Science and Technology Research Journal”, „Ecological Engineering & Environmental Technology” oraz „Journal of Ecological Engineering”. Czasopisma, a w zasadzie zawarte w nich artykuły, udostępnianie są w otwartym dostępie, na licencji Creative Commons.

The screenshot displays the website for Lublin University of Technology Publishing House. At the top left is the university's logo and name. On the right, there are links for "English" and "Login". The main content area features the logo for "BUDOWNICTWO i ARCHITEKTURA" and a large text block stating "indexed in SCOPUS!". To the right of this is the Elsevier logo, which includes a tree and the motto "NON SOLUS". Below the main content is a navigation menu with items: "About", "Journals by categories", "Books", "Authors", "COPE", "Current", "Publishing policy", "Lublin University of Technology", "LUT Digital Library", and "LUT Library". A search bar is positioned above the journal listings. Two journal cards are visible: "Applied Computer Science" and "Budownictwo i Architektura". Each card includes a thumbnail of the journal cover and a brief description of its scope and indexing status.

Publikacje Pracowników PL

Ważnym zadaniem CINT jest rejestracja, dokumentacja i udostępnianie dorobku naukowego Uczelni. Większość bibliotek akademickich posiada własne bazy bibliograficzne pracowników naukowych. CINT tworzy bazę Publikacje Pracowników Politechniki Lubelskiej. Rejestrowane są w niej monografie, podręczniki, skrypty, rozdziały w książkach, referaty z konferencji, artykuły w czasopismach, hasła w wydawnictwach zbiorowych oraz projekty wynalazcze (zgłoszenia patentowe). Na bieżąco opracowywane są publikacje zgłaszane przez pracowników Uczelni. Bibliografia dorobku piśmienniczego jest cennym źródłem informacji o pracach naukowo-badawczych Politechniki Lubelskiej. Wiele publikacji zamieszczonych w bazie ma dostęp do pełnych tekstów w ramach międzynarodowej inicjatywy Open Access. Wejście do bazy możliwe jest ze strony CINT lub poprzez E-zasoby.

The screenshot displays the website of the Centre of Scientific and Technical Information (CINT) at Lubelska University of Technology. The header includes the CINT logo and the 70th anniversary logo of the university. The navigation menu contains 'INFORMACJE PRAKTYCZNE', 'KATALOG', 'E-ZASOBY', 'DZIAŁALNOŚĆ', and 'O NAS'. The main content area lists various database categories, with 'BAZA PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW POLITECHNIKI LUBELSKIEJ' circled in green. A dark blue banner at the bottom features the title 'Publikacje Pracowników Politechniki Lubelskiej' and a link to the 'Publikacje Pracowników PL z lat 1990-2010' database. Below this is a search form with tabs for 'Ogólne', 'Artykuły', 'Czasopisma', 'Fragmenty książek', 'Książki', 'Projekty wynalazcze', and 'Inne'. The search form includes input fields for 'Tytuł publikacji', 'Autor / Redaktor', and 'Lata' (with dropdown menus for 1985 and 2024), and a 'Szukaj' button. A vertical sidebar on the right contains the text 'Zgłoś opinię lub błąd'.

PROGRAMY DO ZARZĄ- DZANIA BI- BLIOGRAFIA

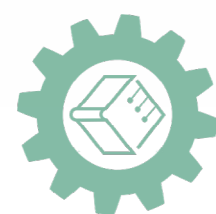

Istotnym elementem każdej pracy naukowej jest bibliografia załącznikowa. Jest to wykaz materiałów źródłowych wykorzystanych przy pisaniu publikacji i zamieszczany na końcu pracy. Spis bibliografii załącznikowej powinien być uporządkowany wg określonych kryteriów, np. alfabetycznie, tematycznie (wg kryteriów treściowych), wg kryteriów formalnych (np. rodzaju dokumentu). Poszczególne elementy opisu bibliograficznego oddziela się znakami interpunkcyjnymi (m.in. kropką, kreską, przecinkiem, dwukropkiem). Należy stosować jednolity system interpunkcji w bibliografii załącznikowej i przypisach bibliograficznych publikacji.

Menedżer bibliografii to program zarządzający opisami bibliograficznymi, przeszukuje (w katalogach i bazach wiedzy), gromadzi, porządkuje i przechowuje metadane dokumentów zarówno tych pozyskanych przez źródła elektroniczne (za pomocą wtyczek), jak i wprowadzonych przez użytkownika ręcznie. Pozwala stworzyć przypisy i bibliografię załącznikową w oparciu o wskazany styl bibliograficzny, bezpośrednio w edytorze tekstu. Do najbardziej znanych programów zarządzających bibliografią należą **Zotero**, **Citavi** i **Mendeley** oraz komercyjny pakiet oprogramowania **EndNote**.

Programy do zarządzania bibliografią

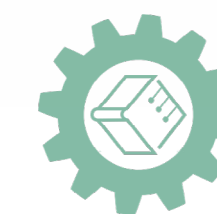
EndNote

Narzędzie do zarządzania bibliografią załącznikową dostępne jest na platformie Web of Science Clarivate w ramach licencji krajowej poprzez sieć wewnętrzną PL lub po zalogowaniu się. Aby w pełni skorzystać z tego narzędzia, trzeba zarejestrować się w bazie Web of Science (dostęp: E-zasoby – Bazy w domenie PL – Web of Science), a następnie po zalogowaniu wybrać z Products narzędzie EndNote. Program pozwala na m.in. na dobór formatu opisu bibliograficznego, przenoszenie opisów bibliograficznych do utworzonych w tym pakiecie własnych folderów (grup) i tworzenie osobistych baz bibliograficznych oraz wymianę danych bibliograficznych z innymi zarejestrowanymi użytkownikami.

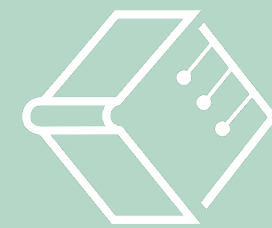
Mendeley

Narzędzie to swoją nazwę otrzymało na cześć Dmitrija Mendelejewa, a obecnie jest częścią Platformy Elsevier. Poza wieloma podobnymi funkcjami jak jej konkurencja, posiada dodatkowo z poziomu aplikacji sugerowanie podobnych dokumentów, które mogą zainteresować użytkownika. Innym wartym uwagi elementem jest możliwość budowania relacji z innymi naukowcami, publikowania swoich prac oraz promowanie swojego dorobku naukowego (podobnie jak w mediach społecznościowych).

Zotero

To darmowa aplikacja służąca do gromadzenia, zarządzania i cytowania materiałów bibliograficznych.

ZAKOŃCZENIE

Podstawowe wyzwanie współczesnej biblioteki akademickiej to ciągła dbałość o jakość i promocję usystematyzowanych oraz wyselekcjonowanych internetowych źródeł informacyjnych. Serwisy zasobów „sieciowych” prezentowane na stronie internetowej CINT PL pogrupowano tak, aby ułatwić sprawne z nich korzystanie. Dotarcie do zasobów i źródeł możliwe jest z różnych miejsc witryny.

BIBLIOGRAFIA

Centrum Informacji Naukowo-Technicznej [dostęp 16.03.2023], <http://cint.pollub.pl/>

Co to jest norma? Polski Komitet Normalizacyjny [dostęp 20.03.2023], <http://www.pkn.pl/>

Co to jest patent? Patpol.pl [dostęp 21.03.2023], <http://www.patpol.pl/strefa-wiedzy/co-to-jest-patent/>

Grela Kociak B.: Jakość naukowa elektronicznych źródeł informacji, „Forum Bib. Med.”, 2010, R. 3, nr 2(6), s. 43.

Herden E.: Podręczny słownik bibliotekarza, Warszawa 2011.

Radwański A.: Zdetronizowana królowa wieku informacji, czyli rozważania o kondycji informacji naukowej, „Biuletyn EBIB”, 2004, Nr 7 [dokument elektroniczny; dostęp 9.03.2023], <http://ebib.oss.wroc.pl/2004/58/radwanski.php>

Woźniak Kasperek J.: Podstawy budowy tezauryusa, Warszawa 2005.

**CENTRUM INFORMACJI
NAUKOWO-TECHNICZNEJ
POLITECHNIKI LUBELSKIEJ**

**POLITECHNIKA
LUBELSKA**